

Tehillim and Torah: Chapter 6 (Part I)

Dedicated by the Engelsberg, Dinovitzer and Steinberg Families

לע"נ הרב יצחק דוד בן מאיר אריה ז"ל

Rabbi Shmuel Silber

1. תהלים פרק ו

א לְמַנְצֵחַ בְּנִינּוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית מְזֻמֹּר לְדוֹד: ב יְהוָה אֵל־בְּאִפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאֵל־בְּחַמְתְּךָ תִּיַסְרֵנִי: ג חֲנֹנִי יְהוָה כִּי אִמְלִל אֲנִי רַפְּאֵנִי יְהוָה כִּי נִבְהַלּוּ עֲצָמַי: ד וּנְפֹשִׁי נִבְהַלָּה מְאֹד וְאַתָּה [וְאַתָּה] יְהוָה עַד־מָתַי: ה שׁוּבָה יְהוָה חֲלֹצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חֲסֹדְךָ: ו כִּי אֵין בְּמֹת זְכָרְךָ בְּשֵׂאוֹל מִי יוֹדֶה־לְךָ: ז יִגְעַתִּי בְּאַנְחֹתִי אֲשַׁחַה בְּכָל־לַיְלָה מִטְּתִי בְּדַמְעֹתַי עֲרֹשֵׁי אִמְסָה: ח עֲשֵׂשָׁה מִכְּעַס עֵינַי עֲתָקָה בְּכָל־צוּרָי: ט סוּרוּ מִמֶּנִּי כָל־פְּעֻלֵי אֹזֶן כִּי־שָׁמַע יְהוָה קוֹל בְּכִי: י שָׁמַע יְהוָה תַּחֲנֻתֵי יְהוָה תִּפְלְתִי יִקַּח: יא יִבְשׁוּ וַיִּבְהַלּוּ מְאֹד כָּל־אֵיבֵי יֹשְׁבוּ יִבְשׁוּ רַגְעַ:

1. To the conductor with melodies on the sheminith, a song of David. 2. O Lord, do not rebuke me in Your anger, and do not chastise me in Your wrath. 3. Be gracious to me, O Lord, because I languish; heal me, O Lord, because my bones are frightened. 4. And my soul is very frightened, and You, O Lord, how long? 5. Return, O Lord, rescue my soul; save me for the sake of Your loving-kindness. 6. For there is no memory of You in death; in the grave, who will thank You? 7. I am weary from my sighing; every night I sully my bed; I wet my couch with my tears. 8. My eye is dimmed from anger; it has aged because of all my adversaries. 9. Turn away from me, all you workers of iniquity, for the Lord has hearkened to the voice of my weeping. 10. The Lord has hearkened to my supplication; the Lord has accepted my prayer. 11. All my enemies shall be ashamed and very frightened; they shall return and be ashamed in a moment.

2. פירוש המאירי (הובא בספר נתיב בינה כרך א דף 352)

ויש מפרשים כל המזמור בענין הגלות שישראל בתוכו כחולים ומדוכאים ...

3. מלבי"ם תהלים פרק ו פסוק א

(א) לְמַנְצֵחַ, מבואר כי מזמור זה התפלל על חלה חולי כבוד וארוך, אחר מעשה של בת שבע, כאשר קבלו חז"ל, והתפלל על חליו (ב – ז). אבל גם אויביו שטמוהו וימררוהו בעת ההיא, עד שהורע זה בעיניו יותר מן חליו, והתפלל גם עליהם (ז – י"א), עד שהמזמור בכללו, ידבר על שני מיני האויבים המכתירים את האדם, האויב הדבוק בו מתולדתו, שהם מזגי גופו ולחותיו המתקוממים עליו להחליאו ולהמיתו, והאויבים החיצוניים שהם זולתו מבני אדם:

R. Meir Leibush b"r Yehiel Michel Weiser was born in Volochysk, Volhynia, in western Ukraine, on Mar. 7, 1809. From 1844 onwards, throughout his entire life, wanderings, and troubles, he never ceased preparing his extensive commentary to the bible. He died in Kiev (then Russia and now Ukraine) on Sept. 18, 1879

4. רד"ק תהלים פרק ו פסוק ה

ופירושו: שוב מחרון אפך עלי, ושוב חלצה נפשי, שלא אמרת מזה החולי. הושיעני למען חסדך. לא בצדקתי, כי ידעתי כי אני חייב:

5. מצודת ציון תהלים פרק ו פסוק ה

(ה) חלצה – שלוף והוא כמו חליץ מהם (הושע ה'): :

6. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף טז עמוד ב

רב בתר צלותיה אמר הכי: יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתתן לנו חיים ארוכים, חיים של שלום, חיים של טובה, חיים של ברכה, חיים של פרנסה, חיים של חלוץ עצמות, חיים שיש בהם יראת חטא, חיים

שאינן בהם בושה וכלימה, חיים של עושר וכבוד, חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים, חיים שתמלא לנו את כל משאלות לבנו לטובה.

7. במדבר פרק לב

(כא) וְעָבַר לְכֶם כָּל־חַלְוֵי אֶת־הַיַּרְדֵּן לְפָנַי יִקְוֶן עַד הוֹרִישׁוּ אֶת־אֹיְבָיו מִפָּנָיו:

And your armed force crosses the Jordan before the Lord until He has driven out His enemies before Him

8. בראשית פרק כב

(א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: (ב) וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יִחְזִיק וְאֶשְׂרֶ־אֶהְבֶּתְךָ אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרְיָה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶחָד הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֵלֶיךָ:

And it came to pass after these things, that God tested Abraham, and He said to him, "Abraham," and he said, "Here I am." And He said, "Please take your son, your only one, whom you love, yea, Isaac, and go away to the land of Moriah and bring him up there for a burnt offering on one of the mountains, of which I will tell you."

9. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף נו עמוד ב

ורב יהודה אמר: זו אשה ושבעה בניה. אתיוהו קמא לקמיה דקיסר, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: אנכי ה' אלהיך, אפקוהו וקטלוהו. ואתיוהו לאידך לקמיה דקיסר, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, אפקוהו וקטלוהו. ואתיוהו לאידך, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: לא תשתחוה לאל אחר, אפקוהו וקטלוהו. ואתיוהו לאידך, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, אפקוהו וקטלוהו. ואתיוהו לאידך, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: כתוב בתורה: אמר להו, כתוב בתורה: לא תעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, אפקוהו וקטלוהו. ואתיוהו לאידך, אמרו ליה: פלח לעבודת כוכבים! אמר להו, כתוב בתורה: את ה' האמרת וגו' וה' האמירך היום, כבר נשבענו להקדוש ברוך הוא שאין אנו מעבירין אותו באל אחר, ואף הוא נשבע לנו שאין מעביר אותנו באומה אחרת. א"ל קיסר: אישדי לך גושפנקא וגחנין ושקליה, כי היכי דלימרו קביל עליה הרמנא דמלכא, א"ל: חבל עלך קיסר, חבל עלך קיסר, על כבוד עצמך כך, על כבוד הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה! אפקוהו למיקטליה, אמרה להו אימיה: יהבוהו ניהלי ואינשקיה פורתא, אמרה לו: בניי, לכו ואמרו לאברהם אביכם אתה עקדת מזבח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות! אף היא עלתה לגג ונפלה ומתה. יצתה בת קול ואמרה: אם הבנים שמחה.

10. מנחת אשר (שיחות ט' באב, ר"ל)

ונראה עפ"י מה שביארתי במק"א (שיחות מנחת אשר על התורה פתיחה לספר בראשית) דכאשר נתנסה אברהם אבינו בעשרה נסיונות ועמד בכלם (אבות פ"ה מ"ג) נתן בזה לעם ישראל לדורות עולם כוחות הנפש לעמוד בכל הנסיונות שיבואו עליהם במסירות נפש.

וכבר חידש הרמב"ן (בפתיחה לחומש שמות) דמעשה אבות יצירה לבנים. לא רק סימן לבנים בלבד, אלא אף יצירה לבנים. האבות הקדושים במעשיהם הגדולים והכבירים השפיעו על כל הדורות הבאים והנחילו להם טובות עצומים ותעצומות נפש.